

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (sjätte avdelningen)

den 27 februari 2020*

”Begäran om förhandsavgörande – Civilrättsligt samarbete – Förordning (EU) nr 1215/2012 – Artikel 15 led 5 och artikel 16 led 5 – Försäkring avseende ’stora risker’ – Prorogationsklausul som ingåtts mellan försäkringstagaren och försäkringsgivaren – Huruvida denna klausul kan göras gällande mot den försäkrade personen”

I mål C-803/18,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Litauens Högsta domstol) genom beslut av den 7 december 2018, som inkom till domstolen den 20 december 2018, i målet

AAS ”Balta”

mot

UAB ”Grifs AG”

meddelar

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden M. Safjan (referent) samt domarna L. Bay Larsen och N. Jääskinen,

generaladvokat: G. Hogan,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- AAS ”Balta”, genom S. Drazdauskas, advokatas,
- UAB ”Grifs AG”, genom J. Milašauskienė, A. Bosaitė, M. Inta och G. Abromavičius, advokatai,
- Litauens regering, genom K. Dieninis, R. Butvydytė och G. Taluntytė, samtliga i egenskap av ombud,
- Europeiska kommissionen, genom M. Heller och A. Steiblytė, båda i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: litauiska.

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 15 led 5 och artikel 16 led 5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EUT L 351, 2012, s. 1).
- 2 Denna begäran har framställts i ett mål mellan AAS "Balta", ett försäkringsbolag som är etablerat i Lettland, och UAB "Grifs AG" (nedan kallat Grifs), ett bevakningsföretag som är registrerat i Litauen, angående betalning av försäkringsersättning.

Tillämpliga bestämmelser

Förordning nr 1215/2012

- 3 Skälen 15, 18 och 19 i förordning nr 1215/2012 har följande lydelse:

"(15) Behörighetsbestämmelserna bör uppfylla kravet på förutsebarhet och bygga på den allmänna principen om svarandens hemvist. ...

...

(18) Vid försäkrings-, konsument- och anställningsavtal bör den svagare parten skyddas genom behörighetsbestämmelser som är förmånligare för dennes intressen än de allmänna bestämmelserna.

(19) Parternas rätt att själva avtala om behörig domstol bör respekteras med förbehåll för de exklusiva behörighetsgrunderna i denna förordning, utom när det gäller försäkrings-, konsument- och anställningsavtal, där endast begränsad autonomi medges."
- 4 I artikel 4.1 i förordningen föreskrivs följande:

"Om inte annat föreskrivs i denna förordning, ska talan mot den som har hemvist i en medlemsstat väckas vid domstol i den medlemsstaten, oberoende av i vilken stat han eller hon har medborgarskap."
- 5 Artikel 5.1 i förordningen har följande lydelse:

"Talan mot den som har hemvist i en medlemsstat får väckas vid domstol i en annan medlemsstat endast med stöd av bestämmelserna i avsnitten 2–7 i detta kapitel."
- 6 Behörighetsbestämmelserna för försäkringstvister omfattas av avsnitt 3 i kapitel II i förordning nr 1215/2012 och återfinns i artiklarna 10–16 i förordningen.
- 7 Artikel 10 i förordningen har följande lydelse:

"För försäkringstvister gäller i fråga om domstols behörighet bestämmelserna i detta avsnitt, om inte annat följer av artiklarna 6 och 7.5."

8 Det föreskrivs i artikel 11.1 b i förordning nr 1215/2012 att talan mot en försäkringsgivare som har hemvist i en medlemsstat får väckas i en annan medlemsstat, vid domstolen för den ort där käranden har hemvist om talan väcks av försäkringstagaren, den försäkrade eller en förmånstagare.

9 I artikel 12 i förordningen föreskrivs följande:

”Beträffande ansvarsförsäkring eller försäkring av fast egendom får talan mot försäkringsgivaren också väckas vid domstolen i den ort där skadan inträffade. Detsamma gäller om både lös och fast egendom omfattas av samma försäkringsavtal och har skadats genom samma händelse.”

10 I artikel 15 i förordningen föreskrivs följande:

”Avvikelser från bestämmelserna i detta avsnitt får endast ske genom ett avtal som

...

3. har ingåtts mellan en försäkringstagare och en försäkringsgivare, vilka vid försäkringsavtalets ingående hade hemvist eller sin vanliga vistelseort i samma medlemsstat, och avtalet innebär att domstolarna i den medlemsstaten ska vara behöriga även om skadan skulle inträffa utomlands, såvida inte ett sådant avtal strider mot lagen i den medlemsstaten,

4. har ingåtts med en försäkringstagare som inte har hemvist i någon medlemsstat, förutsatt att försäkringen inte är obligatorisk och inte heller avser fast egendom i en medlemsstat, eller

5. hänför sig till ett försäkringsavtal som omfattar en eller flera av de risker som anges i artikel 16.”

11 Artikel 16 i förordningen har följande lydelse:

”De risker som avses i artikel 15.5 är följande:

...

5. Trots vad som sägs i punkterna 1–4, alla stora risker enligt definitionen i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG av den 25 november 2009 om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II) [(EUT L 335, 2009, s. 1)].”

12 Artikel 25.1 i förordning nr 1215/2012 har följande lydelse:

”Om parterna, oberoende av var de har hemvist, har träffat avtal om att en domstol eller domstolarna i en medlemsstat ska vara behöriga att avgöra en redan uppkommen tvist eller framtida tvister i anledning av ett bestämt rättsförhållande, ska endast den domstolen eller de domstolarna ha behörighet, såvida inte avtalet är ogiltigt på materiell grund enligt lagen i den medlemsstaten. En sådan behörighet ska vara exklusiv om parterna inte har träffat avtal om annat. Avtalet om behörighet ska vara antingen

a) skriftligt, eller muntligt och skriftligen bekräftat,

b) i en form som överensstämmer med praxis som parterna har utbildat mellan sig, eller

c) i internationell handel, i en form som överensstämmer med handelsbruk eller annan sedvänja som parterna kände till eller borde ha känt till och som är allmänt känd och regelmässigt iakttagas av parter i avtal av föreliggande typ vid det ifrågavarande slaget av handel.”

13 I artikel 63.1 i förordningen föreskrivs följande:

”Vid tillämpningen av denna förordning ska ett bolag eller annan juridisk person anses ha hemvist i orten för dess

- a) stadgeenliga säte,
- b) huvudkontor, eller
- c) huvudsakliga verksamhet.”

Direktiv 2009/138

14 Artikel 13.27 i direktiv 2009/138, i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/58/EU av den 11 december 2013 (EUT L 341, 2013, s. 1) (nedan kallat direktiv 2009/138), innehåller en definition av begreppet ”stora risker”, som gäller enligt detta direktiv.

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

- 15 Grifs tillhandahåller säkerhetstjänster. Bolaget ”Grifs AG” SIA, som är registrerat i Lettland, äger alla bolagsandelar i Grifs. Den 31 juli 2012 ingick Grifs AG och Balta ett avtal om allmän ansvarsförsäkring (nedan kallat försäkringsavtalet). Avtalet omfattade även ansvarsförsäkring för Grifs.
- 16 Det anges i de allmänna villkoren i försäkringsavtalet att alla meningsskiljaktigheter med anledning av nämnda avtal ska regleras genom förhandling och att, för det fall parterna inte kommer överens, tvister ska avgöras av en lettisk domstol, i enlighet med den lagstiftning som gäller i Republiken Lettland.
- 17 Den 21 augusti 2012 stals smycken och kontanter i en guldsmedsbutik som ägdes av bolaget UAB ”Jaunystės romantika” i Alytus (Litauen). Grifs ansvarade för butikens säkerhet enligt ett säkerhetsavtal. Efter att ha väckt talan vid litauisk domstol om skadestånd till följd av stölden erhöll Jaunystės romantika och dess försäkringsgivare, nämligen bolaget ERGO Insurance SE, skadestånd och ersättning för rättegångskostnader. Det slogs fast att Grifs hade gjort sig skyldigt till grov oaktsamhet och att det fanns ett direkt orsakssamband mellan den uppkomna skadan och detta bolags underlåtenhet att handla.
- 18 Efter detta ersättningsförfarande väckte Grifs talan vid Vilniaus apygardos teismas (Regiondomstolen i Vilnius) om förpliktande för Balta att betala 114 941,58 euro avseende försäkringsersättning jämte ränta samt rättegångskostnader, på grundval av försäkringsavtalet. Genom avgörande av den 21 november 2017 förklarade sig Vilniaus apygardos teismas (Regiondomstolen i Vilnius) sakna behörighet att ta upp talan till prövning, med motiveringen att alla tvister med anledning av försäkringsavtalet enligt de allmänna villkoren i detta skulle avgöras av en lettisk domstol, i enlighet med lettisk lag. Eftersom det bolag som hade ingått försäkringsavtalet, nämligen Grifs AG, var ägare av Grifs, ansåg Vilniaus apygardos teismas (Regiondomstolen i Vilnius) att det dessutom inte rådde något tvivel om att Grifs hade samtyckt, om än indirekt, till samtliga villkor i avtalet, däribland de villkor som avsåg domstols behörighet.
- 19 Efter det att Grifs hade överklagat detta avgörande upphävde Lietuvos apeliacinis teismas (Litauens appellationsdomstol) genom dom av den 29 mars 2018 nämnda avgörande och återförvisade målet till Vilniaus apygardos teismas (Regiondomstolen i Vilnius) för en ny bedömning av huruvida Grifs talan kunde tas upp till prövning.

- 20 Lietuvos apeliacinis teismas (Litauens appellationsdomstol) fann i sin dom att den omständigheten att parterna i försäkringsavtalet hade kommit överens om att tvister med anledning av avtalet skulle avgöras av en lettisk domstol, i enlighet med de lagar som gäller i Lettland, inte medförde att Grifs var tvunget att väcka sin talan endast vid en lettisk domstol. Detta bolag hade nämligen ställning som försäkrad person enligt ett försäkringsavtal och hade, i denna egenskap, rätt att välja en annan behörighetsgrund enligt artikel 11 i förordning nr 1215/2012.
- 21 Balta överklagade Lietuvos apeliacinis teismas (Litauens appellationsdomstol) dom av den 29 mars 2018 till den hänskjutande domstolen, Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Litauens Högsta domstol).
- 22 Den hänskjutande domstolen tvivlar på att EU-domstolens överväganden i domen av den 12 maj 2005, *Société financière et industrielle du Peloux* (C-112/03, EU:C:2005:280), om rättsskydd för de ekonomiskt svagare personerna är relevanta i det fall där försäkringen omfattar en ”stor risk”, särskilt mot bakgrund av domen av den 13 juli 2017, *Assens Havn* (C-368/16, EU:C:2017:546).
- 23 Den hänskjutande domstolen har härvidlag, å ena sidan, understrukt att, när den försäkrade verksamheten uppfyller kriterierna om ”stora risker”, i den mening som avses i artikel 16 led 5 i förordning nr 1215/2012, det i princip kan presumeras att parterna i försäkringsförhållandet har ekonomisk kapacitet och bör vara fria att avvika från bestämmelserna om domstols behörighet i avsnitt 3 i kapitel II i denna förordning. Nämda domstol anser, å andra sidan, att försäkringstagarens specifika egenskaper inte alltid avspeglar den försäkrades situation och ekonomiska kapacitet. I ett sådant fall kan det följaktligen visa sig vara nödvändigt att säkerställa balansen vad gäller rättigheter och skyldigheter mellan parterna i försäkringsförhållandet. Det är emellertid inte fullständigt klart var gränsen går mellan avtalsfriheten och behovet av att skydda den svagare parten.
- 24 Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Litauens Högsta domstol) beslutade mot denna bakgrund att vilandeförklara målet och ställa följande fråga till EU-domstolen:

”Ska artikel 15 led 5 och artikel 16 led 5 i [förordning nr 1215/2012] tolkas på så sätt att, i samband med en försäkring som omfattar en ’stor risk’, en prorogationsklausul i det försäkringsavtal som har ingåtts mellan försäkringstagaren och försäkringsgivaren kan göras gällande mot en person som är försäkrad enligt detta avtal och inte uttryckligen har samtyckt till denna klausul och som har hemvist i en annan medlemsstat än den där försäkringstagaren och försäkringsgivaren har hemvist?”

Prövning av tolkningsfrågan

- 25 Den hänskjutande domstolen har ställt sin fråga för att få klarhet i huruvida artikel 15 led 5 och artikel 16 led 5 i förordning nr 1215/2012 ska tolkas på så sätt att en prorogationsklausul i ett försäkringsavtal som omfattar en ”stor risk”, i den mening som avses i nämnda artikel 16 led 5, och som har ingåtts mellan försäkringstagaren och försäkringsgivaren, kan göras gällande mot en person som är försäkrad enligt detta avtal, när denna person inte är näringsidkare inom försäkringsbranschen, inte har samtyckt till denna klausul och har hemvist i en annan medlemsstat än den där försäkringstagaren och försäkringsgivaren har hemvist.
- 26 Eftersom artiklarna 15 och 16 i förordning nr 1215/2012 har samma lydelse som artiklarna 13 respektive 14 i rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EGT L 12, 2001, s. 1), gäller domstolens tolkning av dessa bestämmelser i sistnämnda förordning även för motsvarande bestämmelser i förordning nr 1215/2012 (se, analogt, dom av den 31 januari 2018, *Hofsoe*, C-106/17, EU:C:2018:50, punkt 36).

- 27 I avsnitt 3 i kapitel II i förordning nr 1215/2012 fastställs särskilda behörighetsbestämmelser för försäkringstvister som är avsedda att skydda den svagare parten i avtalet genom bestämmelser som är förmånligare för dennes intressen än de allmänna bestämmelserna, såsom framgår av skäl 18 i nämnda förordning (dom av den 31 januari 2018, Hofsoe, C-106/17, EU:C:2018:50, punkt 39 och där angiven rättspraxis).
- 28 Det föreskrivs i artikel 11.1 b i förordning nr 1215/2012 att talan mot en försäkringsgivare som har hemvist i en medlemsstat får väckas i en annan medlemsstat, vid domstolen för den ort där käranden har hemvist om talan väcks av försäkringstagaren, den försäkrade eller en förmånstagare. Det föreskrivs vidare, i artikel 12 i denna förordning, att beträffande ansvarsförsäkring eller försäkring av fast egendom får talan mot försäkringsgivaren också väckas vid domstolen i den ort där skadan inträffade. Dessa bestämmelser säkerställer att en svagare part som avser att väcka talan mot den starkare parten kan göra det vid en sådan domstol i en medlemsstat som är lättillgänglig.
- 29 I vissa fall är det, enligt förordning nr 1215/2012, emellertid möjligt att avvika från behörighetsbestämmelserna vid försäkringstvister genom avtal, bland annat, enligt artikel 15 led 5 i denna förordning, genom avtal som hänför sig till ett försäkringsavtal som omfattar en eller flera av de risker som anges i artikel 16 i förordningen.
- 30 I förevarande fall har den hänskjutande domstolen preciserat att det försäkringsavtal som är aktuellt i det nationella målet omfattar ”stora risker”, såsom de som avses i artikel 16 led 5 i förordning nr 1215/2012, som hänvisar till direktiv nr 2009/138. I artikel 13.27 i direktivet definieras begreppet ”stora risker” och där anges vissa riskkategorier som omfattas av detta begrepp.
- 31 Det ska i detta sammanhang prövas huruvida en prorogationsklausul i ett sådant avtal kan vara bindande för en försäkrad tredje man som inte är part i avtalet och som inte har samtyckt till bestämmelserna i avtalet.
- 32 Frågan huruvida den försäkrade, i egenskap av tredje man i förhållande till ett försäkringsavtal som omfattar en ”stor risk”, kan vara bunden av en prorogationsklausul enligt vilken endast domstolarna på den ort där försäkringsbolaget har hemvist är behöriga, ska bedömas mot bakgrund av lydelsen av artikel 15 led 5 i förordning nr 1215/2012 samt systematiken i förordningens bestämmelser för försäkringstvister, bestämmelsernas tillkomst och de mål som ligger till grund för bestämmelserna.
- 33 Vad, för det första, avser lydelsen av artikel 15 led 5 i förordning nr 1215/2012, skulle det visserligen kunna anses, eftersom det däri endast hänvisas till avtal som gäller ett försäkringsavtal och inte, till skillnad från leden 3 och 4 i samma artikel 15, till parterna i avtalet, att en giltig prorogationsklausul i ett försäkringsavtal som omfattar en ”stor risk” kan åberopas av varje person som önskar utöva sina rättigheter enligt avtalet, även mot en försäkrad tredje man.
- 34 Denna skillnad i lydelse mellan led 5 och andra led i artikel 15 i förordning nr 1215/2012 förklaras emellertid av artikelns tillkomst. Såsom framgår av punkt 140 i P. Schlossers rapport om konventionen om Konungariket Danmarks, Irlands och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands tillträde till konventionen om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område och till protokollet om domstolens tolkning av konventionen (EGT C 59, 1979, s. 71) beslutades det – för att komplettera konventionen vid Förenade kungarikets tillträde, år 1978, utan att något abstrakt och generellt kriterium behövde definieras för att ange i vilka situationer prorogationsklausuler skulle vara tillåtliga – att det skulle upprättas en förteckning över försäkringsavtal till vilka det fanns anledning att utsträcka tillåtligheten av sådana klausuler. Såsom framgår av den punkten i nämnda rapport, var emellertid syftet med ett sådant tillägg inte alls att sådana prorogationsklausuler skulle kunna göras gällande mot tredje man.

- 35 Vad, för det andra, avser systematiken i bestämmelserna i avsnitt 3 i kapitel II i förordning nr 1215/2012 är det viktigt att konstatera att förteckningen över personer som kan väcka talan mot försäkringsgivaren vid en domstol utvidgades genom förordning nr 44/2001, eftersom även de försäkrade togs med i artikel 9.1 b i den förordningen, vars innehåll har överförts till artikel 11.1 b i förordning nr 1215/2012, utan att det görs någon skillnad beroende på vilken typ av risker som försäkringen omfattar. Detta skydd för de försäkrade skulle emellertid vara ineffektivt om den behöriga domstolen, såvitt avser försäkringsavtal avseende "stora risker", fastställdes på grundval av en prorogationsklausul som den försäkrade inte har samtyckt till.
- 36 Vad, för det tredje, avser de mål som ligger till grund för avsnitt 3 i kapitel II i förordning nr 1215/2012 har domstolen tidigare påpekat att, i det fall där ett försäkringsavtal har ingåtts till förmån för en tredje man, en sådan prorogationsklausul i avtalet som den tredje mannen inte har samtyckt till kan, vid en tvist med anledning av avtalet, göras gällande mot denne endast om den inte påverkar målet att skydda den ekonomiskt svagare personen (dom av den 12 maj 2005, Société financière et industrielle du Peloux, C-112/03, EU:C:2005:280, punkt 38).
- 37 Domstolen har dessutom erinrat om att prorogation vid försäkringstvister är strikt begränsad av hänsyn till målet att skydda den ekonomiskt svagare personen (dom av den 13 juli 2017, Assens Havn, C-368/16, EU:C:2017:546, punkt 36).
- 38 Det ska därefter prövas huruvida detta övervägande gäller på samma sätt på området för försäkringsavtal som omfattar en "stor risk", där de försäkrade, i likhet med försäkringsgivare och försäkringstagare, kan ha stor ekonomisk kapacitet.
- 39 Det är härvidlag klart att unionslagstiftaren, med hänsyn till försäkringstagarens och försäkringsgivarens ekonomiska kapacitet, har gett dessa aktörer befogenhet att välja vilken domstol som ska vara behörig, även genom att avvika från de skyddande behörighetsbestämmelserna i avsnitt 3 i kapitel II i förordning nr 1215/2012. Såsom framgår av den ovan i punkt 34 nämnda rapporten från P. Schlosser var syftet med möjligheten för parterna att avvika från de allmänna behörighetsbestämmelserna i samband med avtal som sedermera kommit att utgöra försäkringsavtal som omfattar en "stor risk" att ta i beaktande att de berörda bolagen var företag med stor kapacitet, varför parterna i försäkringsavtalet omfattades av lika villkor och ett ytterligare skydd för den svagare parten inte var motiverat.
- 40 Detta konstaterande medger emellertid inte slutsatsen att den ekonomiska kapaciteten för den försäkrade respektive för försäkringsgivarna och försäkringstagarna är identiska eller av liknande slag. Frågan huruvida en tredje man i förhållande till ett försäkringsavtal som omfattar en "stor risk" kan anses vara den ekonomiskt svagare personen är följaktligen inte enbart beroende av den omständigheten att försäkringsavtalet mellan parterna hör till kategorin försäkringsavtal som omfattar en "stor risk".
- 41 Domstolen anser således att möjligheten att avvika från de allmänna behörighetsbestämmelserna i försäkringsavtal som omfattar en "stor risk" endast gäller i förhållandena mellan avtalsparterna och som huvudregel inte kan utsträckas till en försäkrad tredje man.
- 42 Domstolen har tidigare understrukt att en bedömning från fall till fall av huruvida en person kan anses vara en "svagare part" ger upphov till rättsosäkerhet och strider mot målet med förordning nr 1215/2012, vilket, enligt skäl 15 i förordningen, är att behörighetsbestämmelserna ska uppfylla kravet på förutsebarhet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 20 juli 2017, MMA IARD, C-340/16, EU:C:2017:576, punkt 34).

- 43 Detta övervägande gäller i än högre grad på området för försäkringsavtal som omfattar en ”stor risk”. Såsom den hänskjutande domstolen korrekt har påpekat innehåller artikel 13 led 27 i direktiv 2009/138 nämligen flera kriterier som ska bedömas tillsammans och som inte alltid tillämpas konsekvent. Denna bedömning kan kräva ingående och potentiellt komplexa kontroller, vilket står i strid med avsikten att göra behörighetsbestämmelserna förutsebara.
- 44 Det följer vidare av fast rättspraxis att det skyddsmål som ligger till grund för avsnitt 3 i kapitel II i förordning nr 1215/2012 innebär att tillämpningen av de särskilda behörighetsbestämmelserna i detta avsnitt inte ska utsträckas till att omfatta personer för vilka detta skydd inte är motiverat (se, för ett liknande resonemang, dom av den 31 januari 2018, Hofsoe, C-106/17, EU:C:2018:50, punkt 41 och där angiven rättspraxis).
- 45 Även om det härav följer att något särskilt skydd inte är motiverat i förhållanden mellan näringsidkare inom försäkringsbranschen i vilka ingen av dem kan presumeras ha en svagare ställning än de andra (dom av den 31 januari 2018, Hofsoe, C-106/17, EU:C:2018:50, punkt 42 och där angiven rättspraxis), är den försäkrade tredje mannen i förevarande fall, nämligen Grifs, ingen näringsidkare inom försäkringsbranschen.
- 46 Under dessa omständigheter ska den fråga som har ställts besvaras enligt följande. Artikel 15 led 5 och artikel 16 led 5 i förordning nr 1215/2012 ska tolkas på så sätt att en prorogationsklausul i ett försäkringsavtal som omfattar en ”stor risk”, i den mening som avses i nämnda artikel 16 led 5, och som har ingåtts mellan försäkringstagaren och försäkringsgivaren, inte kan göras gällande mot en person som är försäkrad enligt detta avtal, när denna person inte är näringsidkare inom försäkringsbranschen, inte har samtyckt till denna klausul och har hemvist i en annan medlemsstat än den där försäkringstagaren och försäkringsgivaren har hemvist.

Rättegångskostnader

- 47 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (sjätte avdelningen) följande:

Artikel 15 led 5 och artikel 16 led 5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område, ska tolkas på så sätt att en prorogationsklausul i ett försäkringsavtal som omfattar en ”stor risk”, i den mening som avses i nämnda artikel 16 led 5, och som har ingåtts mellan försäkringstagaren och försäkringsgivaren, inte kan göras gällande mot en person som är försäkrad enligt detta avtal, när denna person inte är näringsidkare inom försäkringsbranschen, inte har samtyckt till denna klausul och har hemvist i en annan medlemsstat än den där försäkringstagaren och försäkringsgivaren har hemvist.

Underskrifter